

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-613-3-29>

FORMING A MODEL FOR UKRAINE'S EUROPEAN INTEGRATION IN THE CONTEXT OF WAR

ФОРМУВАННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Shynkar V. A.

*PhD in Economics, Associate
Professor,
Associate Professor at the International
Economic Relations Departement
Uzhhorod National University*

Шинкар В. А.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних
економічних відносин
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний
університет»*

Roshko S. M.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of International Economic Relations
Uzhhorod National University*

Рошко С. М.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних
економічних відносин
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний
університет»*

Teplova L. I.

*PhD student at the Department of
International Economic Relations
Uzhhorod National University,
м. Uzhhorod, Ukraine*

Теплова Л. І.

*аспірантка кафедри міжнародних
економічних відносин
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний
університет»
м. Ужгород, Україна*

Європейська інтеграція України до ЄС здійснюється в умовах російської воєнної агресії. Цей факт негативно вплинув на економічний і соціальний розвиток нашої країни. Однак під час війни відбулась активізація інтеграційних процесів України в європейські структури. Вивчення цього факту потребує окремого наукового аналізу.

У Євросоюзі розроблена багатоплоскова схема встановлення і перевірки індикаторів виконання контрольних показників по інтеграції країни в європейські структури. Вступні переговори за своєю природою є відкритим процесом, результат якого не може бути гарантованим заздалегідь. Тільки успішне виконання вступних переговорів може завершитися входженням України до Євросоюзу.

Євросоюз переосмислює стратегію і завдання для свого військово-оборонного комплексу. У травні 2024 року у Брюсселі відбувся форум оборонних індустрій Україна-ЄС. Прийнято важливе рішення про використання Європейського фонду миру (European Peace Facility) для компенсації витрат країнам Євросоюзу, які купуватимуть озброєння для Сил оборони України від українських виробників [1].

Економіка України без зовнішньої допомоги функціонувати не зможе. За даними Київської школи економіки, до початку квітня 2024 року, вартість знищеної росіянами інфраструктури становить 157,2 млрд. дол. За оцінками Світового банку, для відбудови зруйнованих об'єктів необхідно акумулювати 186 млрд. дол. протягом десяти років. Наразі в українську економіку найбільше інвестують вітчизняні компанії, та іноземні фірми, що працюють в Україні. Іноземних інвесторів приваблює в нашій країні близькість до кордонів Євросоюзу, і можливості, які відкриваються після вступу України в ЄС. А це великий ринок збуту, низька конкуренція на багатьох вітчизняних ринках, відносно дешева робоча сила тощо. Наприклад компанія Carlsberg (Данія) у 2023-2024 році вклала у виробництво пива і безалкогольних напоїв близько 2 млрд. грн. Вироблена в Україні продукція експортувалась у 18 країн світу [2].

У ході реалізації євроінтеграційної політики України важливе значення набула Угода про «транспортний безвіз». Мова йде про лібералізацію вантажних перевезень, які передбачають транспортування українських товарів в ЄС без спеціальних дозволів. Це економить час, а також розширює доступ українських товарів до європейських ринків. У теперішній час Угода подовжена до кінця червня 2025 року. Для України важливо, щоб «транспортний безвіз» з Євросоюзом набув безтермінового характеру [3].

Одним із ключових завдань успішної повоєнної модернізації України і наближення її до правових форм Євросоюзу є проведення комплексної податкової реформи. Традиційно нові держави-члени інтегруються в правовий порядок ЄС з моменту свого вступу, що відповідає принципу негайної дії права Європейського Союзу. Згідно зі статтею 288 Договору про функціонування ЄС, нові держави члени отримують постанови, директиви, рішення, рекомендації та висновки через систему *Acquis*. Ця система у сфері оподаткування включає два основних елементи: непряме оподаткування, що впливає на вільний рух товарів і послуг на єдиному ринку, та пряме оподаткування, яке в основному залишається під юрисдикцією держав-членів. Окрім цього, діють правила адміністративної співпраці, які сприяють ефективному функціонуванню податкової системи. Наприклад, у сфері непрямого оподаткування ЄС координує та гармонізує законодавство щодо ПДВ та акцизних зборів. Україна розпочала адаптацію системи ПДВ до вимог Євросоюзу. Зокрема, переглядаються стандарти щодо ставок та

обсягу податкових зобов'язань. Із 1 січня 2024 року підлягають оподаткуванню ПДВ у загальному порядку операції із ввезення на митну територію України медичних виробів та лікарських засобів [4].

Аутсайдерами руху України до Євросоюзу є соціальна політика та зайнятість. Ця сфера перебуває на початковій стадії адаптації до правил та норм законодавства ЄС. Основною причиною такої ситуації є воєнні дії на території України, які зумовлюють багато невизначеностей і ризиків в економіці. Спостерігається напружена ситуація на ринку праці, особливо серед представників робочих спеціальностей, логістів та представників роздрібною торгівлі. Така ситуація зберігатиметься певний час і в повоєнний період на етапі відбудови країни. Водночас, за прогнозами НБУ, тренд безробіття в Україні буде мати тенденцію до зниження з 14,2% у 2024 році до 11,9% у 2025 та 10,6% у 2026 році і досить швидко зростанню реальних заробітних плат [5]. У першому кварталі 2024 року середня заробітна плата в Україні збільшилася на 22,5% порівняно з минулим роком і становила 18903 грн. У секторі інформації та телекомунікації – 49473 грн., в закладах культури – 11063 грн., освіти – 12 649 грн. [6]. Така структура заробітних плат свідчить про серйозні соціальні диспропорції в економіці України.

Отже, європейська інтеграція України відбувається в умовах війни, що негативно вплинула на економіку та соціальну сферу, але водночас стимулювала поглиблення співпраці з ЄС. Вступні переговори мають відкритий характер і залежать від виконання Україною євроінтеграційних критеріїв. Важливим напрямом стала оборонна взаємодія, зокрема ухвалення рішення про використання Європейського фонду миру для підтримки українських виробників зброї. Економіка України залишається залежною від зовнішньої допомоги, однак спостерігається активізація інвестицій, що зумовлено перспективами вступу до ЄС. Підписання Угоди про «транспортний безвіз» сприяло лібералізації перевезень і розширенню доступу до європейських ринків. Ключовим завданням є гармонізація податкової системи з нормами ЄС, насамперед у сфері ПДВ та акцизів. Водночас соціальна політика та зайнятість залишаються слабкою ланкою інтеграції, хоча прогнозується поступове зниження безробіття й зростання реальних доходів населення.

Література:

1. Стефанішина Ольга. Український вимір для Європи. Чому наша країна важлива для Європейського Союзу. Європейська правда: веб-сайт. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2024/05/9/7185595/> (дата звернення: 01.10.2024).
2. Винокуров Ярослав. Війна – не перешкода. Інвестиції в Україну зростають, але для відновлення замало. Що треба зробити владі?

Європейська правда: веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/04/25/712862/> (дата звернення: 01.10.2024).

3. Волокіта Віктор. Уряд подовжив дію транспортного безвізу з ЄС. Європейська правда: веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/08/23/718415/> (дата звернення: 01.10.2024).

4. Про новації в оподаткуванні в 2024 році. Державна податкова служба України: веб-сайт. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/746649.html> (дата звернення: 09.10.2024).

5. Волокіта Віктор. НБУ прогнозує зниження безробіття і зростання зарплати у найближчі два роки. Європейська правда: веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/05/30/714459/> (дата звернення: 09.10.2024).

6. Економічна правда. Середня заробітна плата українця зросла на 22,5% в першому кварталі – Держстат. Європейська правда: веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/06/3/714630/> (дата звернення: 10.10.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-613-3-30>

VITAL DANGER AS A CONSEQUENCE OF THE DEFICIT OF SECURITY PRINCIPLES AND THE ERRORS OF GLOBAL AND SOCIAL GOVERNANCE IN WARTIME CRISES

ВІТАЛЬНА НЕБЕЗПЕКА ЯК НАСЛІДОК ДЕФІЦИТУ БЕЗПЕКОВИХ ЗАСАД І ПОХИБОК ГЛОБАЛЬНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО ВРЯДУВАННЯ У ВОЄННИХ КРИЗАХ

Yashchuk P. V.

Senior Lecturer at the Department of Psychology and Inclusive Education, Methods of Natural and Mathematical Disciplines and Technologies Khmelnytskyi Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education named after Anatolii Nazarenko Khmelnytskyi, Ukraine

Ящук П. В.

старший викладач кафедри психології та інклюзивної освіти, методик природничо-математичних дисциплін і технологій Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка м. Хмельницький, Україна

У контексті російсько-української війни та сучасних глобальних криз, проблема **вітальної небезпеки** постає як результат дефіциту безпекового базису вітальної безпеки, що виявляється у нездатності соціального й глобального врядування до швидкого та ефективного реагування на кризові ситуації, пов'язані з життям, здоров'ям і гідністю людини [1, с. 11; 2, с. 95]. Така ситуація свідчить про наявність суттєвих недоліків у функціонуванні глобальних інститутів та національних урядів, у яких питання збереження життя людини не завжди виступає як головний пріоритет [4, с. 37]. Це вказує на необхідність перегляду